

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๖/๒๕๕๔

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ท้าทายประเทศไทยต่อระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมหารือเพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ ในประเด็นระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่องท้าทายประเทศไทยต่อระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีโปรดพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้น่าจะเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution) เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ และข้อตกลงอาเซียนฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โดยมีประเทศภาคีที่สัตยาบันแล้วทั้งหมด ๕ ประเทศ เหลือเพียงสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการให้สัตยาบัน

๑.๒ การดำเนินงานตามข้อตกลงอาเซียนฯ มีกลไกหลักกำกับดูแลการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) การประชุมประเทศภาคีต่อข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (Conference of the Parties to the ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution: COP) ๒) การประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อม ๕ ประเทศเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (Sub-Regional Ministerial Steering Committee on Transboundary Haze Pollution: MSC) ประกอบด้วยสมาชิก ๕ ประเทศอาเซียนตอนล่าง ได้แก่ ประเทศเนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศไทย มีหน้าที่หลักในการติดตามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอันมีสาเหตุมาจากการเผาป่าพรุในอาเซียนตอนล่าง และ ๓) การประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อม ๕ ประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (Sub-Regional Ministerial Steering Committee on Transboundary Haze Pollution in the Mekong Sub-Region: MSC Mekong) ประกอบด้วยสมาชิก ๕ ประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชน...

ประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา และประเทศไทย มีหน้าที่หลักในการติดตามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันอันมีสาเหตุหลักมาจากไฟป่าและการเผาในที่โล่งในอนุภูมิภาคแม่โขง

๑.๓ การประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อม ๕ ประเทศเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ครั้งที่ ๑๕ (15th MSC) เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามแดนในอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยมีรัฐมนตรีจากประเทศสมาชิก ประกอบด้วย ประเทศเนกาบรูในดารุสซาลาม ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศไทย พร้อมด้วยเลขาธิการอาเซียน และผู้แทนศูนย์เชี่ยวชาญด้านอุตุนิยมวิทยาอาเซียน (ASEAN Specialized Meteorological Center: ASMC) เข้าร่วมการประชุม ที่ประชุมได้มีการพิจารณาเรื่องระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๓.๑ สาธารณรัฐสิงคโปร์ นำเสนอการพัฒนาระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) เพื่อใช้ในการเฝ้าระวังและระบุตำแหน่งที่เกิดไฟ รวมถึงใช้ในการระบุผู้กระทำผิดกรณีไฟเกิดขึ้นในพื้นที่สัมปทานหรือพื้นที่ที่มีกรรมสิทธิ์ โดยอาศัยการซ้อนทับของตำแหน่งจุดความร้อน (Hotspot) ลงบนภาพถ่ายดาวเทียมและแผนที่ที่เกี่ยวข้อง ให้ที่ประชุมทราบ พร้อมทั้งขอให้ประเทศสมาชิกระบุพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟของประเทศตนเอง และจัดส่ง ๑) แผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน อย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่เสี่ยงทั้งหมด และ ๒) แผนที่สัมปทาน (concession map) ของพื้นที่เสี่ยง อย่างน้อย ๑ พื้นที่

๑.๓.๒ ที่ประชุมพิจารณาประเด็นการแบ่งปันแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน รวมถึงระดับการเผยแพร่ระบบ HMS ซึ่งถูกเสนอใน ๓ แนวทาง คือ ๑) ใช้ระบบ HMS ที่มีข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน เพื่อระบุผู้กระทำผิดเชิงพื้นที่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ๒) ใช้ระบบ HMS ที่มีข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานเป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ไฟและหมอกควันของประเทศอาเซียนตอนล่าง และ ๓) เปิดเผยและอนุญาตการใช้ข้อมูลของระบบ HMS สู่สาธารณะ

อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน เป็นประเด็นที่อ่อนไหวและอาจขัดต่อระเบียบข้อบังคับของหลายประเทศ โดยเฉพาะสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่มีท่าทีแข็งกร้าวไม่ยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลเชิงพื้นที่ออกสู่สาธารณะ ในขณะที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ แสดงท่าทีที่ชัดเจนให้เผยแพร่ระบบ HMS ออกสู่สาธารณะ ทำให้ที่ประชุมไม่สามารถหาข้อยุติในประเด็นดังกล่าวได้ สำหรับประเทศไทย ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน ซึ่งเป็นข้อมูลลับและอาจขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับของประเทศไทย นอกจากนี้ ประเทศไทย ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าประเทศไทยไม่มีการให้สัมปทานป่าไม้ในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าพรุซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ มีการจำกัดการใช้ประโยชน์ ทำให้ประเทศไทยไม่มีแผนที่สัมปทานที่จะจัดส่งเข้าระบบ HMS

๑.๓.๓ ที่ประชุมจึงเห็นชอบให้เสนอประเด็นการใช้ระบบ HMS เป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์หมอกควันระหว่างประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง โดยมีการแบ่งปันแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานในบริเวณที่ระบุว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและการเผาพื้นที่เกษตรซึ่งจะนำไปสู่ปัญหามลพิษจากหมอกควันในระบบ HMS เป็นรายกรณีในลักษณะการร้องขอในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนต่อไป

๑.๔ การประชุม...

๑.๔ การประชุมประเทศภาคีต่อข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ครั้งที่ ๙ (COP9) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ณ เมืองสุราบายา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยมีรัฐมนตรีจากประเทศสมาชิกอาเซียน พร้อมด้วยผู้แทนสำนักงานเลขาธิการอาเซียน และผู้แทนศูนย์เชี่ยวชาญด้านอุตุนิยมวิทยาอาเซียน (ASEAN Specialized Meteorological Center: ASMC) เข้าร่วมการประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาและให้ความเห็นต่อข้อเสนอของที่ประชุม 15th MSC เรื่องระบบ HMS ดังนี้

๑.๔.๑ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย แจ้งว่าตามกฎหมายข้อบังคับของประเทศไม่อนุญาตให้แบ่งปันข้อมูลพิกัดของพื้นที่สัมปทาน

๑.๔.๒ ประเทศมาเลเซีย แสดงความชื่นชมแนวคิดของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ในการพัฒนาระบบ HMS อย่างไรก็ตาม ประเทศมาเลเซียมีข้อกังวลเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูลแผนที่พิกัด การใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานของพื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินความละเอียดสูง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลลับและไม่เผยแพร่ ดังนั้น ประเทศมาเลเซีย จะแบ่งปันเฉพาะข้อมูลพิกัดจุดความร้อนที่เป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษหมอกควันข้ามแดน

๑.๔.๓ ประเทศไทย ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลแผนที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานซึ่งเป็นข้อมูลลับและอาจขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับของประเทศ นอกจากนี้ ประเทศไทย ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าประเทศไทยไม่มีการให้สัมปทานป่าไม้ในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าพรุซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ มีการจำกัดการใช้ประโยชน์ ทำให้ประเทศไทยไม่มีแผนที่สัมปทานที่จะจัดส่งเข้าระบบ HMS

๑.๔.๔ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เน้นย้ำความจำเป็นในการเปิดใช้งานระบบ HMS โดยเร็วที่สุด หลังจากได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียนแล้ว อย่างไรก็ตาม ประเทศเนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้แสดงความเห็นว่า ควรรอการตัดสินใจจากผู้นำในการประชุมสุดยอดอาเซียนก่อนทั้งประเด็นความเห็นชอบต่อระบบ HMS และการเปิดใช้งานระบบ HMS

๑.๔.๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้เสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอของที่ประชุม 15th MSC ได้แก่

“ให้ความเห็นชอบให้ใช้ระบบ HMS เป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์หมอกควันระหว่างประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง โดยมีการแบ่งปันแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานในบริเวณที่ระบุว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและการเผาพื้นที่เกษตร ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาหมอกควันในระบบ HMS เป็นรายการณในลักษณะการร้องขอในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล

to adopt the HMS as a joint haze monitoring system among MSC countries, with digitized land use maps and concession maps of fire-prone areas that cause transboundary haze to be shared on a Government-to-Government basis”

๑.๕ ที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ ๑๔ (14th Informal ASEAN Ministerial Meeting on the Environment: 14th IAMME) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ณ เมืองสุราบายา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้มีมติเห็นชอบให้เสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอของที่ประชุม 15th MSC เช่นเดียวกับมติที่ประชุม COP9

๑.๖ กระทั่ง...

๑.๖ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมหารือเพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ ในประเด็นระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ได้แก่ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ กรมแผนที่ทหาร กรมอาเซียน กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ ดังมีรายละเอียดรายงานการประชุมฯ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยสารสำคัญของการประชุมมีดังนี้

๑.๖.๑ ระดับการเผยแพร่ระบบ HMS

- ที่ประชุมได้แสดงความเห็นต่อระดับการเผยแพร่ระบบ HMS ซึ่งเคยถูกเสนอให้ที่ประชุม 15th MSC พิจารณา และเห็นควรให้ใช้ระบบ HMS เฉพาะภายในประเทศ (internal use) เท่านั้น แต่ไม่ขัดข้องต่อการใช้ระบบ HMS เป็นระบบร่วมของประเทศอาเซียนตอนล่าง
- ที่ประชุมรับทราบว่าระบบ HMS เป็นการนำพิกัดจุดความร้อน (Hotspot) มาซ้อนทับกับข้อมูลแผนที่ Google Earth และภาพถ่ายดาวเทียมความละเอียดสูง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลสาธารณะที่มีการเผยแพร่อยู่แล้ว ดังนั้นหากใช้งานเฉพาะภายในประเทศ (internal use) หรือใช้เป็นระบบร่วมของประเทศอาเซียนตอนล่าง จะเป็นการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ โดยไม่มีผลบังคับหรือข้อผูกพันทางกฎหมาย แต่สำหรับประเด็นการแบ่งปันข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและข้อกฎหมายของประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนดำเนินการ

๑.๖.๒ การแบ่งปันข้อมูลพิกัดแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน

- ที่ประชุมได้แสดงความกังวลในเรื่องความไม่ชัดเจนของประเภทและลักษณะของข้อมูล เช่น พื้นที่สัมปทาน เป็นการให้สัมปทานประเภทใด (เช่น ป่าไม้ หรือเหมืองแร่) ความละเอียดของข้อมูล เช่น อัตราส่วนของแผนที่ การแบ่งย่อยประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น ประกอบกับระยะเวลาที่ให้แต่ละประเทศทดสอบการใช้งานระบบค่อนข้างสั้น อาจต้องมีการพิจารณาวิเคราะห์ถึงข้อดี-ข้อเสียของระบบ HMS
- นอกจากนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาถึงความคุ้มค่า ผลประโยชน์กับประเทศไทย และความจำเป็นของประเทศไทยที่จะแบ่งปันข้อมูลแผนที่เข้าระบบ HMS เนื่องจากทิศทางลมในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เป็นอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากสาธารณรัฐอินโดนีเซียมาทางประเทศไทย ประกอบกับภาคใต้ของประเทศไทยไม่ได้เกิดการเผาพื้นที่พุ่มมากจนเป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษหมอกควันข้ามแดนที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ
- ที่ประชุมมีท่าทีชัดเจนในประเด็นการแบ่งปันข้อมูลเข้าระบบ HMS ต้องนำมาหารือหน่วยงานในประเทศก่อน และจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย/ข้อบังคับของประเทศไทย

๑.๖.๓ ที่ประชุมมีมติ ดังนี้

- เห็นชอบในหลักการกับระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) โดยเห็นควรให้ใช้ระบบ HMS เพื่อระบุผู้กระทำความผิดเชิงพื้นที่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ขัดข้องต่อข้อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ที่ให้ใช้ระบบ HMS เป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์หมอกควันของประเทศอาเซียนตอนล่าง

- สำหรับ...

- สำหรับการแบ่งปันข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานเข้าระบบ HMS เห็นควรให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน มอบหมายให้นำกลับมาพิจารณาในรายละเอียดให้รอบคอบ โดยผ่านกลไกภายใต้ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เช่น การประชุม MSC และการประชุม COP

- กรณีที่มีความจำเป็นต้องแบ่งปันข้อมูลใดๆ เข้าระบบ HMS ต้องนำมาหารือหน่วยงานในประเทศก่อน และจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย/ข้อบังคับของประเทศไทย โดยข้อมูล que ประเทศไทยสามารถให้ได้ คือ พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟในพื้นที่ป่าพรุในภาคใต้ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

- การเปิดใช้งานระบบ HMS อย่างเป็นทางการ ควรทำเมื่อทุกประเทศ จัดส่งข้อมูลแล้วเสร็จตามขั้นตอน/ข้อกำหนดของแต่ละประเทศ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ประเด็นเรื่องระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ จึงเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

๒.๒ ประเด็นระบบ HMS จะถูกนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ (23rd ASEAN Summit) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ จึงมีความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบก่อน

๒.๓ การให้ความเห็นชอบในหลักการการใช้ระบบ HMS เป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์หมอกควันของประเทศอาเซียนตอนล่าง เป็นการแสดงเจตนารมณ์ของประเทศไทย ในการดำเนินความร่วมมือในการแก้ไขมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนภายใต้กรอบอาเซียนในเชิงวิชาการ โดยไม่พันพ้องทางกฎหมายตามกฎหมายระหว่างประเทศ และแม้ว่าจะไม่มีการดำเนินการ ก็จะไม่เกิดผล ทางกฎหมายตามกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงไม่เข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) จะถูกนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสุดยอด อาเซียน ครั้งที่ ๒๓ (23rd ASEAN Summit) ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ จึงมีความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกำหนด

๔.๑ ระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ในการเฝ้าระวังและระบุ ตำแหน่งที่เกิดไฟจากการช้อนทับจุดความร้อนกับแผนที่ต่างๆ รวมถึงใช้ในการระบุผู้กระทำผิดกรณีไฟ เกิดขึ้นในพื้นที่สัมปทานหรือพื้นที่ที่มีกรรมสิทธิ์ โดยมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

๔.๑.๑ ระบบ HMS เป็นโปรแกรมในลักษณะ web-based application ที่นำพิกัดจุดความร้อนมาซ้อนทับกับข้อมูลแผนที่ Google Earth และภาพถ่ายดาวเทียมความละเอียดสูง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะ

๔.๑.๒ เพื่อสนับสนุน...

๔.๑.๒ เพื่อสนับสนุนระบบ HMS สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ร้องขอให้ประเทศอาเซียนตอนล่าง ระบุพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟของประเทศตนเอง และจัดส่ง ๑) แผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน อย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่เสี่ยงทั้งหมด และ ๒) แผนที่สัมปทาน (concession map) ของพื้นที่เสี่ยง อย่างน้อย ๑ พื้นที่ เข้าระบบ HMS

๔.๑.๓ การเปิดเผยข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทาน เป็นประเด็นที่หน่วยงานในประเทศไทยต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย/ข้อบังคับของประเทศไทย

๔.๒ การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ (23rd ASEAN Summit) ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ ประเทศเนการาบุรูในดารุสซาลาม จะมีการพิจารณาให้ความเห็นชอบการใช้ระบบ HMS เป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์หมอกควันระหว่างประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง โดยมีการแบ่งปันแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนที่สัมปทาน ในบริเวณที่ระบุว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและการเผาพื้นที่เกษตรซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาหมอกควันในระบบ HMS เป็นรายการหนึ่งในลักษณะการร้องขอในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

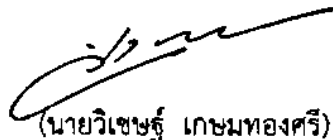
๕.๑ ให้ความเห็นชอบในหลักการกับการใช้ระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง (ASEAN Sub-Regional Haze Monitoring System: HMS) เป็นระบบร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์หมอกควันของประเทศอาเซียนตอนล่าง

๕.๒ ให้ความเห็นชอบให้ประเทศไทยเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนให้นำประเด็นการแบ่งปันข้อมูลแผนที่พิกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่สัมปทานเข้าระบบ HMS กลับมาพิจารณาในรายละเอียดให้รอบคอบ โดยผ่านกลไกภายใต้ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ทั้งนี้ หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องแบ่งปันข้อมูลใดๆ เข้าระบบ HMS ต้องนำกลับมาหารือหน่วยงานในประเทศก่อน และจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย/ข้อบังคับของประเทศไทย

๕.๓ หากในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ มีประเด็นเพิ่มเติมที่ไม่ใช่สาระสำคัญต่อการดำเนินงาน และไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และผลประโยชน์ของประเทศไทย ขอให้ดำเนินการได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๒๓๘๓

โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๒๓๘๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ thaleamgsak.p@pcd.go.th